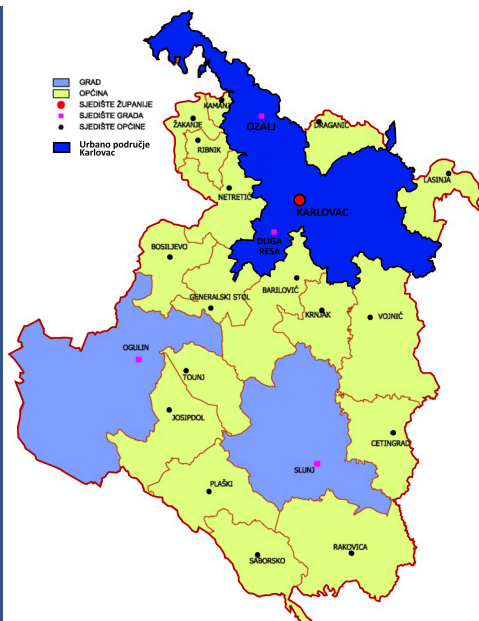

STRATEGIJA RAZVOJA VEĆEG URBANOG PODRUČJA KARLOVAC 2019. – 2027.

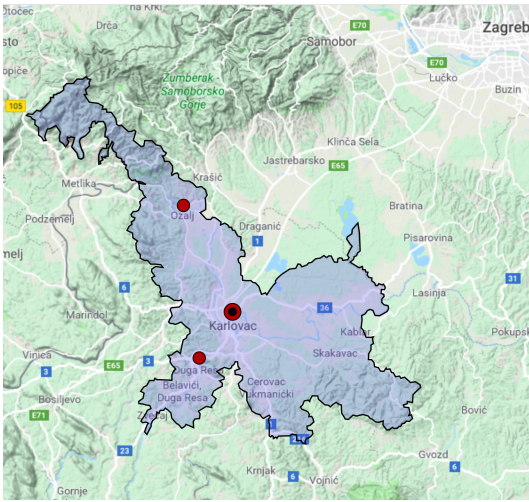
VEĆE URBANO
PODRUČJE KARLOVAC
(VUPKA) ČINE GRADOVI
KARLOVAC, DUGA
RESA I OZALJ

STRATEGIJA RAZVOJA
VEĆEG URBANOG
PODRUČJA KARLOVAC
– STRATEŠKI I
PROVEDBENI
DOKUMENT ZA
INTEGRIRANI
TERITORIJALNI RAZVOJ

Iz potrebe za jačanjem suradnje i koordinacije javnih politika usmjerenih na poticanje razvoja, odlukama gradskih vijeća u veljači 2019. godine uspostavljeno je **Veće urbano područje Karlovac (VUPKA)** koje okuplja tri jedinice lokalne samouprave središnje Hrvatske - gradove Karlovac, Ozalj i Duga Resa. Na ovaj način ustrojeno je urbano područje u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, što je u ožujku 2019. godine i potvrđeno pozitivnim mišljenjem Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije te je time ostvaren jedan od osnovnih preduvjeta za pristup instrumentima za poticanje **integriranog urbanog razvoja** triju gradova. Integrirani teritorijalni razvoj podrazumijeva multidisciplinarni, holistički pristup rješavanju teritorijalnih potreba, kako u planerskom tako i provedbenom smislu – naprimjer, u financijskoj perspektivi 2014. - 2020. iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova financiraju se projekti urbanih područja u sklopu mehanizma Integriranih teritorijalnih ulaganja (ITU).

Strateški i provedbeni okvir Strategije razvoja Većeg urbanog područja Karlovac (SRVUPKA) postavljen je uzimajući u obzir teritorijalni kontekst i demonstrirane razvojne potrebe. Metodološki, strateški okvir SRVUPKA izrastao je u kombinaciji 'top-down' i 'bottom-up' pristupa. S jedne strane, izvršena je kvalitativna komparativna analiza razvojnih napora na području triju gradova (lokalne i regionalne strategije), a kako bi se ostvarila što bolja usklađenost s postojećim razvojnim politikama i inicijativama u koje su u proteklim godinama uloženi materijalni i ljudski resursi te je izgrađen društveni konsenzus vezano uz razvoj triju gradova. S druge strane, uzeti su u obzir konkretni projektni prijedlozi u raznim fazama zrelosti (od spremnih za provedbu do projektnih ideja) koji su služili kao dodatak socio-ekonomskoj i SWOT analizi, odnosno indikator teritorijalnih potreba. Ovakav način utvrđivanja potreba i potencijala u obliku konkretnih razvojnih projekata dao je čvrsto uporište za operacionalizaciju SRVUPKA, u smislu definiranja strateških projekata i projekata za realizaciju u trogodišnjem razdoblju.

Teritorijalni kontekst i socio-ekonomske karakteristike Većeg urbanog područja Karlovac

URBANI CENTRI KARLOVCA, DUGE RESE I OZLJA – POKRETAČI RAZVOJA

Područje gradova Karlovca, Ozlja i Duge Rese je blago brežuljkasti kraj na sjevernom dijelu Karlovačke županije, 50-ak km udaljenosti od Zagreba. Radi se o visoko urbaniziranom području pod širim gravitacijskim utjecajem glavnog grada koje je smješteno na kontaktnoj zoni južne i sjeverne Hrvatske odnosno na glavnom prometnom pravcu koji spaja sjever i jug Hrvatske – uz autoceste Zagreb-Rijeka i Zagreb-Split-Dubrovnik. Iako VUPKA zauzima tek oko 20% površine Karlovačke županije, na ovom području živi ukupno 57% županijskog stanovništva. Mada podaci sugeriraju da je ovo područje, kao i najveći dio cijele Hrvatske, teško pogođeno depopulacijom i deruralizacijom prostora, evidentna je **konzentracija stanovništva (73%) u tri urbana centra** – naseljima Karlovac, Ozalj i Duga Resa, kao i gravitacijski značaj grada Karlovca koji se ogleda i iz podataka o dnevnim migracijama (oko 40-ak posto dnevnih migranata iz Ozlja i Duge Rese u Karlovac).

Disperziranost naseljenosti i velik broj malih naselja je nepovoljna karakteristika urbane strukture VUPKA koja podrazumijeva uobičajene negativne efekte (suvišni pritisci na okoliš, opterećenje komunalne

infrastrukture i sl.), no **postojeća koncentracija stanovništva i socioekonomskog života u ova tri centra je povoljno zatečeno stanje koje je dobar temelj za održivu prostornu organizaciju i policentrični razvoj**. Prema planiranim stupnjevima centraliteta središnjih naselja koji su nužni za uravnoteženi prostorni razvoj države kako ga definira Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske, ova tri grada su regionalni (Karlovac), odnosno subregionalni centri (Ozalj, Duga Resa), **čije je jačanje funkcija od presudne važnosti za ublažavanje negativnih razvojnih i demografskih procesa, izbjegavanje polarizacije između glavnoga grada, metropolitanskih područja i srednje velikih gradova na nacionalnoj razini te općenito, generiranje općeg regionalnog razvoja Republike Hrvatske⁴**. Pri tome se u planiranoj policentričnoj strukturi naselja podrazumijeva i očuvanje vrijednosti prirodnih okružja gradova i identitet manjih naselja, uz prepoznavanje i planiranje stupnjeva centraliteta i određivanje funkcija, odnosno društvenih sadržaja, bez kojih pojedino naselje ne bi smjelo ostati.

PROSTOR

VUPKA – područje izuzetno dobrog prometnog položaja i relativno očuvanih i kvalitetnih prirodnih, fizičkih i infrastrukturnih obilježja.

URBANO OKRUŽENJE - glavni problemi i potrebe:

- Prema dostupnim podacima, stanje okoliša (zrak, tlo, voda) je zadovoljavajuće, a glavni izvori onečišćenja su promet i lokalna onečišćenja usljed ekoloških havarija, dok u smislu prirodnih katastrofa najveću potencijalnu ugrozu predstavljaju poplave.
- Izraženija od potrebe za proširenjem vodovodne mreže jest potreba za obnovom iste, s obzirom na to da su na cijelom su urbanom području prisutni i značajni gubici vode u distribuciji (oko 50% u gradu Karlovcu i 65% na području Duge Rese).
- Unaprjeđenje sustava odvodnje, od kojih je najznačajniji sustav odvodnje aglomeracije Karlovac – Duga Resa, koji čini jednu tehnološko-projektnu cjelinu te predstavlja prioritet na razini Županije.
- Sanacija i unaprjeđenje sustava opskrbe toplinskom energijom u gradu Karlovcu.
- Iznalaženje izvora financiranja za ulaganja u obnovljive izvore energije, naročito one s dugom perspektivom povrata investicije (npr. geotermalni izvori)
- Razvoj multimodalnog prometa i javnog prijevoza, uključujući uvođenje pametnih prometnih sustava
- Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa internetu.

DRUŠTVO

Opadanje broja stanovnika i nepovoljna starosna i socijalna struktura kao najveća razvojna ugroza.

DRUŠTVO – glavni problemi i potrebe:

- Osmišljavanje i provedba učinkovitih javnih politika kojima će se uhvatiti ukoštac s posljedicama sve lošije demografske strukture i kreirati specifične lokalne inicijative usmjerene na mlade kako bi se isti zadržali na urbanom području, kao i onih usmjerenih na ranjive skupine.
- Unaprjeđenje sportske i rekreacijske infrastrukture, ulaganja u očuvanje i promicanje kulturne baštine.
- Potreba za većom aktivacijom projekata kojima se izravno doprinosi razvoju modernog civilnog društva kao i većem participiranju građana u donošenju odluka.
- Potrebe u dječjim vrtićima u vidu jačanja kapaciteta osoblja, nabave pomagala i opreme, kao i infrastrukturnih zahvata.
- Nova ulaganja u povećanje i unaprjeđenja postojećih prostornih kapaciteta osnovnih škola za potpuno usklađivanje s Državnim pedagoškim standardom.
- Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje: unaprjeđenje nastavnčkih kompetencija, razvoj sustava osiguravanja kvalitete obrazovanja te modernizacija opreme za vježbovni dio nastave te infrastrukturni zahvati.
- Generalno jačanje kapaciteta odgojno obrazovnih ustanova (uključujući one za obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje) za kreiranje i jačanje ljudskih potencijala, znanja, vještina i zapošljivosti postojeće i buduće radne snage.

GOSPODARSTVO

Dobra industrijska i resursna osnova, tradicija i potencijal kao zalag budućeg razvoja gospodarskih aktivnosti.

GOSPODARSTVO – glavni problemi i potrebe:

- Poboljšanje osnovne infrastrukture, javnih servisa i učinkovitosti javnog sektora
- Poboljšanje poslovne infrastrukture
- Stvaranje jačih poveznica s obrazovnim sustavom, uključujući povećanje dostupnosti i kvalitete poslovnih škola i programa za cjeloživotno obrazovanje
- Veća dostupnost različitih izvora financiranja

Strategija razvoja Većeg urbanog područja Karlovac

KOMPETENCIJE, PODUZETNIŠTVO,
SMART CITY

**INTEGRIRANI
GOSPODARSKI,
DRUŠTVENI I PROSTORNI
RAZVOJ VEĆEG
URBANOG PODRUČJA
KARLOVAC**

Tri su specifična cilja, ili područja djelovanja SRVUPKA koja su percipirana kao glavni pokretači promjena u smjeru ukupnog razvoja područja:

Specifični Cilj 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA teži

unaprijediti fizičke, gospodarske i socijalne strukture centralnih naselja VUPKA kao poželjnih mjesta stanovanja i rada, tj. odnosi se na revitalizaciju urbanih centara i njihovih gradskih urbanih jezgri kao žarišta socioekonomske transformacije i mjesta intenzivne cirkulacije ljudi, roba i informacija. Pritom se uvažava činjenica da su centralna naselja pokretači i nositelji funkcionalnih odnosa sa užim i širim gravitacijskim područjem, odnosno zonama različitog intenziteta funkcionalne međuovisnosti, kao i potreba da se uvaži prostorni aspekt opće i ekonomske razvojne politike. Dva su glavna modaliteta ostvarenja ovog specifičnog cilja (prioriteti):

SC1.P1 Obnova urbanih gradskih jezgri

SC1.P2 Razvoj sadržaja za revitalizaciju gospodarskog i društvenog života

Specifični Cilj 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj teži

ulaganjima u području energetike, prometa, vodnog i komunalnog gospodarstva stvoriti preduvjete za rast i razvoj VUPKA, kao i zaštitu prirodnih resursa i okoliša, tj. odnosi se na veće infrastrukturne zahvate kojima se stvaraju preduvjete za gospodarsku aktivnost i kvalitetu života i stanovanja. Prvenstveno se radi o ulaganjima u

energetiku (SC2.P1) – u cilju smanjenja energetske intenzivnosti i stvaranja održive kombinacije energetskih izvora/energetske samoodrživosti, zatim poboljšanje **prometne infrastrukture (SC2.P2)** u cilju bolje dostupnosti i veće učinkovitosti transportnog sektora te **vodna i komunalna infrastruktura (SC2.P3)** koja ima za cilj bolje upravljanje vodama, otpadnim vodama i krutim otpadom.

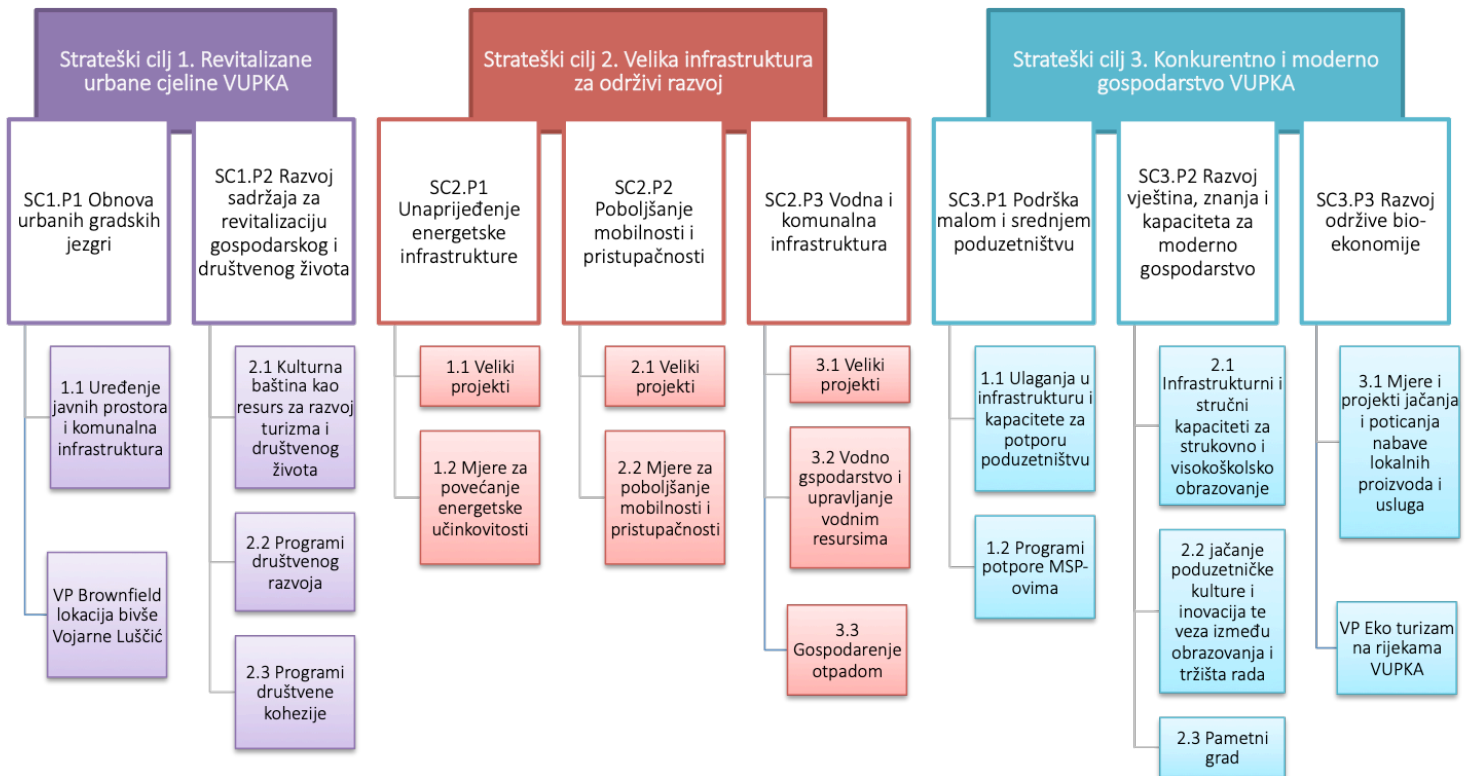
Specifični Cilj 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA je usmjeren na *stvaranje novih prilika za ljude, unaprjeđenje obrazovanja i vještina te učinkovitije korištenje resursne osnove gospodarstva i održivi razvoj modernih tehnologija*. Ovim ciljem uvažava se činjenica da, iako je osiguravanje minimalne društvene, prometne i komunalne infrastrukture osnovni preduvjet dostupnosti rada i osobnog napretka koji su ključni čimbenici odluke o mjestu stanovanja, razvojna uloga gradova može se i mora jačati kroz **ulaganja u poslovni sektor, ljudske resurse te gospodarske aktivnosti koje čuvaju vrijednosti prirodnih okružja gradova i identitet manjih naselja**. Ostvarenje ovog specifičnog cilja usmjereno je kroz tri prioriteta:

SC3.P1 Podrška malom i srednjem poduzetništvu

SC3.P2 Razvoj vještina, znanja i kapaciteta za moderno gospodarstvo

SC3.P3 Razvoj održive bio-ekonomije.

Strategija razvoja Većeg urbanog područja Karlovac - mjere i projekti

U svrhu provedbe SRVUPKA, planirano je 9 strateških projekata:

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 1. Revitalizirane urbane cjeline VUPKA:**

1. Karlovačka Zvijezda
2. Vojarna Luščić
3. Ozalj, grad akvarela
4. Revitalizacija vrtnog grada Duga Resa

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 2. Velika infrastruktura za održivi razvoj:**

5. Toplinarstvo i korištenje obnovljivih izvora energije
6. Integrirani projekt mobilnosti VUPKA
7. Aglomeracija Karlovac – Duga Resa

Strateški projekti za ostvarenje **Specifičnog cilja 3. Konkurentno i moderno gospodarstvo VUPKA:**

8. Razvoj ljudskih kapaciteta i obrazovanja
9. Eko turizam na rijekama VUPKA